

HELSINGBORG

Vård- och omsorgsförvaltningen

Myndighetsavdelningen

Mikael Håkansson Mannsdorff

Myndighetschef

Mikael.HakanssonMannsdorff@helsingborg.se

26 SEPTEMBER 2019

RIKTLINJER DNR

00485/2019

Riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen

Reviderad 2019-12-10

Beslut i vård- och omsorgsnämnden: 2019-09-26

Postadress · Vård- och omsorgsförvaltningen 251 89 Helsingborg

Kontaktcenter 042-10 50 00 ·

vardochomsorg.helsingborg.se

Innehållsförteckning

Inledning	4
Skälig levnadsnivå	4
Kommunens ansvar för medborgare	4
Bosättningskommun	4
Vistelsekommun.....	5
Flytt till annan kommun	5
Asylsökande.....	5
EU/EES-medborgare	5
Akut nödsituation	6
Handläggning.....	6
Aktualisering och ansökan	7
Utredning	7
Beslut och uppdrag	8
Överklagande.....	8
Verkställighet	9
Övriga bestämmelser att ta hänsyn till	9
Utskrivning från sjukhus	9
Stöd till anhöriga som vårdar en anhörig i hemmet	9
Anhörigställning	10
Insatser vid hushållsgemenskap	10
Bistånd avseende ordinärt boende	10
Hemservice	11
Städning.....	11
Tvätt.....	12
Inköp	12
Hemvård	12
Personlig vård	12
Hemliv	13
Social samvaro	13
Förflyttning	14
Ledsagning	14
Trygghet.....	14
Pedagogiskt stöd	15
Anhörigstöd.....	16
Boende	17

Insatser som ligger utanför vård- och omsorgsnämndens ansvar	19
Vedeldning	19
Hjälp med husdjur	19
Post- och bankärenden	19
Trädgårdsskötsel	19
Snöröjning	19

Inledning

Syftet med riktlinjerna är att stärka rättssäkerheten genom att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar och att säkerställa att personer med likvärdiga behov bedöms på liknande sätt. Riktlinjerna ska samtidigt ge stöd och vägledning i arbetet vid biståndsbedömning.

Riktlinjerna är vägledande vid beslut om bistånd, de skall tillämpas inom ramen för socialtjänstlagen och med beaktande av dess bestämmelser om helhetsbedömning och individuell prövning.

Skälig levnadsnivå

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Det innebär inte bara en nivåbestämning utan ger också uttryck för vilken form av insats, vård och stödformer som kan komma i fråga. Begreppet skälig levnadsnivå har ingen exakt definition. I förarbetena till den tidigare socialtjänstlagen anfördes att det skulle vålla stora svårigheter att närmare ange vad som avses med skälig levnadsnivå i lagtexten. Begreppet måste bedömas med utgångspunkt i den tid och de förhållanden som den hjälpbehövande lever i. Det angavs därför att fastställandet av vilken levnadsnivå som anses skälig måste överlämnas till kommunerna att fastställa. I senare förarbeten beskrivs skälig levnadsnivå även som ett uttryck för kvaliteten i insatsen och vilken ambitionsnivå som kan vara rimligt i ett enskilt fall. Bedömningen av vilka insatser som behövs för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå bedöms alltså utifrån den tid och de förhållanden som just då råder, men också utifrån den enskildes egen situation och behov. Detta innebär att skälig levnadsnivå kan innebära olika saker för olika individer vid olika tidpunkter och förhållanden. Vid bedömningen av vad som i det enskilda fallet ska ses som skäligt kan handläggaren vid tveksamhet söka stöd i rättspraxis, i dessa riktlinjer samt vid gemensamma ärendedragningar. Vid bedömning av vilken insats som kan komma ifråga måste en sammanvägning göras av olika omständigheter såsom den önskade insatsens lämplighet som sådan, kostnaderna för den önskade insatsen i jämförelse med andra insatser samt den enskildes önskemål. Det finns inte någon obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster oberoende av kostnad.

Kommunens ansvar för medborgare

Bosättningskommun

Med bosättningskommun avses enligt 2 a kap. 3 § SoL den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller annan kommun, om den enskilde har starkast anknytning till den kommunen.

Det framgår även att det är bosättningskommunen som ansvarar för stöd- och hjälpinsatser, oavsett om den enskilde tillfälligt eller under längre tid vistas i en annan kommun.

Vistelsekommun

Om en biståndsberättigad person önskar, under en kortare tid, att vistas i en annan kommun kan den ha rätt till hjälp och stöd, enligt 2 a kap. 6 § SoL. Med kortare tid menas upp till 6 månader samt att den enskilde avser att återvända till bosättningskommunen. Vistelsekommunen är skyldig att på begäran av bosättningskommunen bistå med utredning och verkställighet i vissa fall. Bosättningskommunen ersätter vistelsekommunen för hjälp med verkställighet enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar.

Flytt till annan kommun

En person som önskar flytta till en annan kommun och som till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller annan allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och inte kan bosätta sig där, utan att inflyttningskommunen bistår med nödvändiga insatser, kan enligt 2 a kap. 8 § SoL ansöka om sådana insatser.

Ansökan ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen. Förhållandet om den sökandes behov är tillgodosett i hemkommunen får inte beaktas vid bedömning av ansökan.

Hemkommunen är på begäran av inflyttningskommunen skyldig att bistå med den utredning som behövs för att kunna pröva ansökan. Den enskilde ska lämna samtycke till inhämtning av erforderliga uppgifter. Biståndsutredningen utförs av hemkommunen i enlighet med inflyttningskommunens begäran om vad utredningen ska innehålla. Om den enskilde inte uppfyller kriterierna gör inflyttningskommunen ett avslag där motivering framgår.

Asylsökande

Migrationsverket har det övergripande ansvaret för mottagandet av asylsökande. I lagen (1994:137) om mottagandet av asylsökande m.fl., LMA återfinns regler om bl.a. bistånd till denna grupp. Asylsökande har enligt lagen inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL för förmåner som motsvarar det bistånd som en asylsökande har rätt till enligt LMA, vilket består av logi samt ekonomisk ersättning i form av bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag (13 § LMA). Migrationsverket ska erbjuda boende på en förläggning, för att där få tillgodosedda de särskilda behov som kan finnas, om asylsökande inte själv ordnar med eget boende (14 § LMA). Önskar en asylsökande ändå ansöka om bistånd enligt 2 kap. 1 § SoL ska ansökan prövas och avslås. Kommunens yttersta ansvar enligt 2 kap. 1 § SoL innefattar även personer som omfattas av LMA.

EU/EES-medborgare

Rätten till likabehandling innebär att EU/EES-medborgare som bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till bistånd och andra sociala förmåner på lika villkor som svenska medborgare. EU/EES-medborgare har uppehållsrätt efter tre månader om de uppfyller något av villkoren för uppehållsrätt. Till skillnad från uppehållstillstånd prövas inte uppehållsrätt, utan gäller så länge ett villkor är uppfyllt.

EU/EES-medborgare delas in i ekonomiska aktiva och ekonomiska icke-aktiva.

Ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare

Som ekonomiskt aktiva räknas företagare, arbetstagare och arbetssökande som aktivt söker arbete och anses ha en verklig möjlighet att få en anställning i Sverige. Ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare har rätt till likabehandling med svenska medborgare i samma situation när det gäller ekonomiskt bistånd.

Ekonomiskt icke aktiva EU/EES-medborgare

Som ekonomiskt icke-aktiva räknas studenter och pensionärer. De har uppehållsrätt om de har en heltäckande sjukförsäkring och medel för sin och sina familjemedlemmars försörjning.

Familjemedlemmar till icke-aktiva EU/EES-medborgare

Om en EU/EES-medborgare har uppehållsrätt har även make eller sambo uppehållsrätt. För ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare gäller uppehållsrätten även för vissa andra familjemedlemmar och släktingar, som är beroende av EU/EES-medborgaren för sin försörjning eller annan hjälp.

Rätten till likabehandling vid ansökan om bistånd är inte lika långtgående för alla EU/EES-medborgare.

Akut nödsituation

Personer som inte bedöms ha sin hemvist i en kommun där de tillfälligt vistas, har bara rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt.

Utländska medborgare utan uppehållstillstånd och papperslösa personer som vistas i Sverige har endast rätt till nödvändig hjälp i akut situation tills dess att resa tillbaka till ursprungslandet är möjlig eller uppehållstillstånd är beviljat.

Biståndshandläggare bedömer i varje enskilt fall vad som anses nödvändig hjälp i en akut nödsituation.

Handläggning

Vid biståndshandläggningen i Helsingborg används det nationella arbetssättet "Individens behov i centrum" (IBIC) i samtliga ärenden. IBIC är ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt för att bedöma behov utifrån socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

IBIC utgår från individens behov, resurser, mål och resultat inom olika livsområden i dagliga livet istället för de insatser som kommunen erbjuder. I IBIC används klassifikationen ICF, vilket är ett internationellt system för att beskriva funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa. ICF används för att med ett gemensamt språk som stöd fånga upp kombinationen av olika perspektiv och för en helhetssyn hur en person fungerar i sin livssituation. Med ett systematiskt arbetssätt beskrivs nuläge, mål och resultat med strukturerad dokumentation. Det ger säkrare överföring och återanvändning av information. IBIC utgår från socialtjänstens process för handläggning och dokumentation. I dokumentationen går det att följa individen genom processen, från ansökan till avslutad insats.

Aktualisering och ansökan

När kommunen genom ansökan eller på annat sätt får kännedom om att en enskild kan vara i behov av insatser enligt socialtjänstlagen ska en utredning inledas utan dröjsmål. Socialtjänstlagen innehåller dock inga möjligheter till tvångsinsatser, vilket innebär att en utredning av den enskildes behov och beslut om insatser endast kan genomföras om den enskilde själv vill det.

När den enskilde tar kontakt med kommunen ska återkoppling ske skyndsamt. Sökanden får företrädas av ett ombud med stöd av en skriftlig fullmakt alternativt muntlig fullmakt som lämnas vid ett hembesök eller på besök hos förvaltningen. Om den enskilde på grund av sjukdom inte har insikt om sin situation och själv saknar förmåga att framföra en ansökan behövs legal ställföreträdare i form av god man eller förvaltare. Anmälningsskyldighet till Överförmyndarnämnden föreligger då enligt 5 kap. 3 § socialtjänstförordningen (2001:937). En person med nedsatt beslutsförmåga kan inte företrädas av någon annan med stöd av en fullmakt eftersom en fullmakt inte är giltig när den utfärdats av någon med nedsatt beslutsförmåga. Vidare anses en fullmakt som ställts ut innan den enskilde drabbades av nedsatt beslutsförmåga inte längre giltig när den enskilde lider av bristande rättshandlingsförmåga och inte har kapacitet att återkalla fullmakten.

Lagen om framtidsfullmakter trädde i kraft den 1 juli 2017. De innebär att en person själv får bestämma hur hens angelägenheter ska skötas i framtiden genom att ge fullmakt åt en annan person att företräda hen om hen inte längre kan ta hand om sina angelägenheter. Att man inte längre kan ta hand om sina angelägenheter kan bero på sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande. Framtidsfullmakten är ett alternativ till godmanskap och förvaltarskap. Fullmaktshavaren kan få samma behörighet att bevaka fullmaktsgivarens rätt som en god man och kan bland annat ansöka om bistånd hos socialtjänsten och ingå avtal.

När någon som inte har behörighet att företräda den enskilde tar kontakt sker en anmälan. Biståndshandläggaren ska då skyndsamt ta reda på om anmälan leder till en ansökan från den enskilde genom att göra en förhandsbedömning. I de fall en anmälan inte leder till en ansökan ska detta dokumenteras.

Utredning

Vid bedömning om en person har rätt till bistånd enligt SoL utreds om:

- Ett behov föreligger
- Behovet kan tillgodoses på annat sätt
- Biståndet behövs för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå

Varje ärende där någon enskild är part skall handläggning ske så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. En individuell bedömning ska göras i varje enskilt fall.

I utredningen används IBIC som ett systematiskt arbetssätt och ett stöd för handläggaren i utredningsarbetet vid handläggning av ansökningar enligt

socialtjänstlagen. I utredningen beskrivs och dokumenteras individens behov, resurser, mål och resultat.

Insamling av fakta kan ske genom uppgifter från den enskilde eller uppgifter från andra. Det är av stor vikt att biståndshandläggaren vid behov samverkar med andra professioner och samråder med personer i den enskildes närhet för att få en samlad bild av livssituationen. Detta ska alltid ske med den enskildes samtycke.

Det ska framgå av utredningen vad som är faktiska omständigheter och vad som är bedömningar. Som en del av utredningen framgår utredarens bedömning, som ligger till grund för motiveringen av beslutet.

Beslut och uppdrag

Beslut om insats ska alltid ske utifrån den enskildes behov och målsättning med insatserna. Målen med bistånd ska alltid beskrivas så att de är möjliga att följa upp. Vid utredningen ska handläggaren alltid fråga den enskilde om målet med biståndet och, i dialog med den enskilde, utforma mål.

Beslutet ska tydligt beskriva vad den enskilde ska få för hjälp och stöd. Beslutet ska samtidigt ge utrymme för den enskilde att tillsammans med utföraren planera hur insatsen ska utformas inom ramen för de livsområden och den tidsram som biståndet avser.

Ett avslag eller delvis avslag på en ansökan ska alltid motiveras. Om skäl till avslag är att behov kan tillgodoses på annat sätt ska det framgå vad annat sätt innebär. Vid avslag ska det framgå hur den enskilde kan överklaga beslutet.

Enligt handläggning och dokumentation inom socialtjänsten anses det vara lämpligt att tidsbegränsa besluten om behovet av insatserna antas kunna förändras över tid. Däremot anses det mindre lämpligt att tidsbegränsa andra former av insatser, exempelvis beslut om särskilt boende.

Överklagande

Den enskilde har rätt att, hos förvaltningsrätten, överklaga beslut som inte innebär fullt bifall. Domstolen kan efter prövning ändra beslutet om de anser att kommunen gjort en felaktig bedömning. Biståndshandläggare har skyldighet att informera om och vara behjälplig med överklagandet.

Överklagandet ska inkomma till vård- och omsorgsnämnden inom tre veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet. Om överklagandet inkommit i tid görs en förnyad bedömning av biståndsbeslutet av biståndshandläggaren. Om ingen ändring görs, eller om ändringen inte helt motsvarar det den enskilde ansökt om, skickas överklagandet vidare till förvaltningsrätten för prövning.

Verkställighet

Efter beviljad biståndsinsats gör biståndshandläggaren en beställning till utföraren där det tydligt framgår vilken/vilka insatser som beviljats och målet med insatsen/insatserna. Utförarna gör en genomförandeplan i delaktighet med den enskilde och eventuellt anhöriga eller god man. Inom hemtjänsten görs detta inom två veckor och insatserna kommer igång efter detta. Endast nödvändiga insatser kommer igång innan genomförandeplan hunnit göras, ex vissa omvårdnadsinsatser.

En bedömning ska alltid göras kring hur brådskande det är att få igång insatserna, för att få till en bra planering krävs god samverkan och dialog mellan biståndshandläggare och utförare i så god tid som möjligt.

Rutiner kring handläggning återfinns i Myndighetens Kvalitetsledningssystem (KUL)

Övriga bestämmelser att ta hänsyn till

Utskrivning från sjukhus

Den 1 januari 2018 trädde en ny lag i kraft "Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård". Denna lag ersatte betalningsansvarslagen (Lag 1990:1440 om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård, BAL).

Syftet med denna lagförändring är att stärka patientens delaktighet och självbestämmande i den fortsatta planeringen av insatser i hemmet. Lagen syftar till att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från slutna vård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården. I detta syfte ska lagen särskilt främja att en patient med behov av insatser skrivs ut från den slutna vården så snart som möjligt efter det att den behandlande läkaren bedömt att patienten är utskrivningsklar. Den öppna vårdens roll och medverkan stärks och tydliggörs i mottagandet samt i den fortsatta planeringen för patienten.

Alla aktörer runt den enskilde har ett ansvar att säkerställa att den enskilde kan skrivas ut i tid så att kommunen inte får kostnadsansvar och en god planering för den enskilde kan upprättas. Detta innebär en nära samverkan och dialog mellan biståndshandläggare, hemtagningsteam, enhetschefer m.fl. Planeringen måste påbörjas och samverkan initieras redan vid inskrivning av den enskilde.

Stöd till anhöriga som vårdar en anhörig i hemmet

Enligt 5 kap. 10 § socialtjänstlagen ska ansvarig kommun erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk, eller äldre alternativt som stödjer en närstående med funktionshinder.

Anhörig är den som stödjer och vårdar den närstående. Utgångspunkten för biståndshandläggningen är den som vårdas och den anhöriges behov av avlastning i omvårdnadsarbetet. Det är den som vårdas som får beslut om insatsen.

Biståndshandläggaren ska om det är aktuellt, informera om det anhörigstöd som finns i Helsingborgs stad.

Anhörigställning

I Helsingborgs stad är man utifrån ett kvalitetsperspektiv restriktiva med anhöriganställningar. Om behovet bedöms kunna tillgodoses genom hemvårdinsatser utförd av hemvårdspersonal beviljas hemvård. Om den ordinarie hemvården inte kan utföra hjälpen är det hemvården som beslutar om en eventuell anhöriganställning.

Insatser vid hushållsgemenskap

Någon omvårdnadsplikt finns inte inskriven i äktenskapsbalken och varje make/maka avgör själv i vilken omfattning hen vill hjälpa till med personliga omvårdnadssysslor såsom personlig hygien, toalettbestyr och matning. Anhörigvård är ett frivilligt åtagande. En kommun kan därför inte avslå en ansökan om t.ex. hemtjänst med hänvisning till att den anhöriga kan tillgodose omvårdnadsbehovet. En ansökan om bistånd med serviceinsatser som tvätt, inköp och städning kan däremot avslås med hänvisning till att maka/make eller sammanboende kan utföra insatsen i de fall där anhöriga inte själv har behov av sådana insatser.

Hushållets totala situation avgör hur mycket hjälp den enskilde kan bli beviljad. Sammanboende har ett gemensamt ansvar för de praktiska sysslorna i hemmet. Om bara den ene har behov avslås ansökan med hänvisning till att man hjälps åt i en hushållsgemenskap.

Bistånd avseende ordinärt boende

Då denna riktlinje avser insatser enligt socialtjänstlagen används begreppet hemvård.

Hemvård beviljas under dygnets alla timmar som punktinsatser. Punktinsatser kan innebära återkommande och täta besök. Vid behov av tillsyn dygnet runt (vak) fattas beslut av ansvarig sjuksköterska enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Kommunen ska som utgångspunkt arbeta för att den som önskar ska kunna bo kvar i sin bostad till livets slut. Detta förutsätter att den enskildes behov kan tillgodoses i hemmet, så att en skälig levnadsnivå kan uppnås. I annat fall ska den enskilde motiveras att ansöka om vårdboende där behov av trygghet och säkerhet bättre kan tillgodoses. Vid bedömning ska också kostnaden för insatsen vägas in i förhållande till andra insatser som bedöms tillgodose den enskildes behov. Om den enskilde har omfattande vårdbehov kan ansökan om hemtjänstinsatser avslås med hänvisning till att behovet kan tillgodoses genom vårdboende och att hemtjänstinsatsen har en merkostnad som inte är oväsentlig för kommunen. (Se Kammarrätten i Jönköping 2016-12-05, mål nr 1646-16)

Nedan följer en beskrivning om vad som kan ingå under de olika insatserna. En individuell bedömning ska alltid göras kring vad den enskilde själv kan klara och vad den enskilde med annat stöd kan klara. Utgångspunkten är att den enskilde ska kunna vara så självständig som möjligt och själv klara så många moment som möjligt i de olika insatserna.

Hemservice

Serviceinsatserna ges till den som inte längre klarar att utföra hushållssysslor självständigt. Insatsernas syfte är att underlätta för den enskilde att bo kvar i sitt ordinära boende genom att ge stöd i hushållssysslorna.

Bedömningen ska grunda sig i den enskildes skriftliga/muntliga ansökan där denne redogör för de hinder som föreligger avseende att utföra sysslorna.

Hushållets totala situation avgör hur mycket hjälp en person kan få. Sammanboende har ett gemensamt ansvar för de praktiska sysslorna i hemmet. Serviceinsatser beviljas inte om sökanden är gift/sambo/lever i partnerskap/har hemmaboende vuxna barn om dessa kan utföra insatserna.

I hemservice ingår 8 timmar till städning, tvätt och inköp, uppdelat på två separata beslut, städning och tvätt/inköp. Timmarna fördelas av utförare i samråd med kund.

Städning

Städning beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva kan utföra insatsen och där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Hjälp med skötsel av hemmet beviljas inte om sökande sammanbor med partner som klarar att sköta hemmet.

Städ får maximalt uppgå till tre timmar per månad. Avfrostning av frys ingår en gång per år, samt rentorkning av hyllor i kyl och vaskskåp vid behov, dock minst en gång var tredje månad, inom ramen för beviljad insats, vilket innebär att kunden får avstå från annan städning om man önskar få dessa moment gjorda. Rengöring av spisfläkt görs 2 gånger per år ur brandsynpunkt. Kunden ansvarar för att tillhandahålla ergonomiska redskap och miljövänliga rengöringsmedel.

Städning åt vuxna barn eller andra anhöriga och sanering av bostad ingår inte i uppdraget.

Vad kan ingå?

- Dammtorkning
- Dammsugning och våttorkning av golv
- Städning av badrumsporslin, duschkabin, badkar och torka av kakel vid behov
- Torka av köksluckor, mikrovågsugn, köksvask och kakel vid behov
- Städa ur kylskåp och vaskskåp vid behov
- Källsortering och soptömning

Tvätt

Tvätt beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva kan utföra insatsen och där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Tvätt tillsammans med inköp och städning får totalt uppgå till maximalt åtta timmar per månad.

Handtvätt, mangling och strykning ingår inte i insatsen. Kunden tillhandahåller torkmöjligheter och miljövänliga tvättmedel.

Vad kan ingå?

- Boka tvättid
- Tvätta och hänga upp
- Lämna ren och vikt tvätt till kunden
- Lägga in tvätt i skåp

Inköp

Inköp beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva kan utföra insatsen och där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Inköp tillsammans med tvätt och städning får maximalt uppgå till åtta timmar i månaden. Personalen är behjälpliga med inköp digitalt via Internet samt hjälper till att packa upp och sätta in varor i skåp kyl/frys. Post- och bankärenden utförs inte utan hänvisas till god man eller anhöriga.

Vad kan ingå?

- Planering av inköp
- Veckovisa inköp av mat och förbrukningsvaror på digital väg.
- Packa upp och sätta in varor i skåp, kyl & frys

Hemvård

Personlig vård

Personlig vård beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva kan utföra insatserna. Insatser kan utföras såväl dag- som nattetid. Insatsen kan utföras på annan plats än i hemmet om det krävs av arbetsmiljöskäl, ex. dusch.

Vad kan ingå?

- Hjälp med uppstigning och läggning (oavsett tidpunkt på dygnet)
- Daglig personlig hygien som hjälp med att tvätta sig, tandborstning, rakning, hårborstning
- Övrigt kring hygien; putsa glasögon, rengöra rullator/rullstol
- Hjälp med på- och avklädning
- Dusch, bad eller helavtvättning till exempel i sängen. Beviljas 1-2 gånger per vecka.
- Hårtvätt och enklare hårvård som exempelvis hårfön.
- Normal skötsel av händer och fötter. Personer i behov av mer avancerad nagelvård eller där det finns risk för skada, hänvisas till specialist

- Toalettbesök
- Hjälp med byte av inkontinenshjälpmedel
- Hjälp med byte av stomipåse och uribag
- Förflyttning i samband med insatser i hemmet (annars eget livsområde) och vändning i säng
- Hjälp vid egenvård som t.ex. stödstrumpor och smörjning som inte ordinerats som HSL-insats
- Måltider (värma och tillaga enklare måltider, t.ex. smörgås, gröt, ägg, korv, samt sönderdela maten och sitta med vid måltid)
- Akuta inköp/tvätt till hemservice kommer igång, upp till fem dagar
- Hjälp till läkarbesök när andra alternativ har uttömts.

Hemliv

Hemliv beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva eller sammanboende kan utföra insatserna. Insatser utförs dagligen eller vid enstaka tillfällen i veckan.

Vad kan ingå?

- Ta in tidning och post
- Bäddning, inkl. renbäddning
- Disk
- Vattna blommor
- Uppsnygning och enklare rengöring av kök och toalett
- Sophantering
- Enklare rengöring av hjälpmedel (om inte personlig vård är beviljat)

Social samvaro

Social samvaro beviljas personer som på grund av fysiska, psykiska eller kognitiva funktionsnedsättningar inte självständigt kan ta initiativ till sociala aktiviteter eller bryta ensamhet. Insatsen utförs upp till 1,5 h per vecka. Vid social samvaro ska den enskildes intresse tillvaratas. Social samvaro kan också beviljas för en begränsad period där syftet är att medverka till att den enskilde på sikt kan delta i aktiviteter på egen hand. Social samvaro kan i undantagsfall beviljas personer som är beviljade dagverksamhet eller är sammanboende. Det är då särskilt viktigt att tydliggöra målen med insatsen.

Vad kan ingå?

- Utevistelse/promenad
- Samtal
- Fika
- Spela spel
- Butiksbesök, i samband med promenad, kunden ska själv kunna bära det inhandlade
- Stöd vid enstaka tillfällen för introduktion i ny social situation, t.ex. till en träffpunkt. Vid dessa insatser sker ett kortvarigt beslut.

Förflyttning

Förflyttning beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte på egen hand förflytta sig själv i bostaden. Förflyttning kan även beviljas utanför bostaden som exempelvis till dagverksamhet och träffpunkt där färdtjänst inte är en tillräcklig insats.

Vad kan ingå?

- Förflyttningar i bostaden
- Förflyttning till och från aktivitet så som träffpunkt och dagverksamhet
- I undantagsfall förflyttning till serviceinrättningar exempelvis bank eller myndigheter inom kommunen.
- Förflyttning för att undvika försämrad hälsa, vidmakthålla gångförmågan och erbjuda variation i vardagen

Ledsagning

Ledsagning beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte på egen hand kan ta sig till- eller delta i- en regelbunden fritidsaktivitet. Insatsen syftar i första hand till att bryta isolering och att öka möjligheter för aktiviteter utanför hemmet.

Ledsagning beviljas endast då behovet inte kan tillgodoses på annat sätt och alla alternativ, så som anhöriga, sjukresa/färdtjänst, frivilligorganisationer ska prövas innan insatsen beviljas.

Vad kan ingå?

- Hjälp eller stöd under aktiviteten, om det annars inte skulle vara möjligt för den enskilde att utöva aktiviteten.
- Hjälp eller stöd till och från aktiviteten.

Trygghet

Tillsyn

Insatsen tillsyn ges till den enskilde som under en kortare period har behov av tillsyn eller har särskilda behov som gör att tillsynen behöver göras i hemmet. Behovet kan grunda sig i exempelvis tillfälligt förvirringstillstånd på grund av täta miljöombyten, infektion eller annan övergående ohälsa. Tillsyn kan även sättas in efter hemkomst från sjukhus för att säkra den enskildes trygghet och säkerhet i en ny livssituation. Omfattande tillsyn kan beviljas och utföras under kortare period i väntan på annan insats. Syfte och mål måste vara tydligt definierat.

Tillsyn utförs genom hembesök eller genom ett telefonsamtal och/eller annan teknisk lösning. I insatsen tillsyn ingår att kontrollera att den enskilde inte råkat ut för olycka eller på annat sätt kommit till skada och känner sig trygg i sin hemmiljö. I de fall besöken tenderar att ägnas åt insats i någon annan form ska insatsen och behovet omprövas av biståndshandläggare.

Behov av tillsyn nattetid sker via kamera. Det innebär att personal tittar till kunden genom en kamera istället för ett fysiskt besök. Insatsen utförs av personal från

larmcentralen i tidsintervaller som tydligt ska framgå i genomförandeplanen. Generellt utförs tillsyn genom kamera vid 2 tillfällen per natt, men finns behovet av tätare tillsyn ska detta genomföras. Tillsyn via trygghetskamera ska alltid informeras om när insatsen tillsyn är aktuell.

Vad kan ingå?

- Tillsyn genom besök
- Tillsyn genom telefonsamtal eller annan teknisk lösning
- Tillsyn via trygghetskamera

Trygghetslarm

Trygghetslarm beviljas personer i ordinärt boende som känner otrygghet i hemmet och som är i behov av att kunna påkalla hjälp vid oförutsedda händelser och ska inte användas för att ersätta planerade insatser på fasta tider. Insatsen syftar till att öka den enskildes känsla av trygghet och att möjliggöra att bo kvar längre i ordinärt boende. För att kunna bli beviljad trygghetslarm måste kunden godkänna att ett digitalt lås installeras.

Vad ingår?

- Trygghetslarm installeras i kundens boende av larmföretaget
- Vid larm besvaras samtalet av larmcentralen som kontaktar hemvården och därefter kommer personal för att hjälpa kunden i hemmet snarast möjligt

Mobilt trygghetslarm

Mobilt trygghetslarm beviljas personer i ordinärt boende när det finns en stor risk att det inträffar oförutsedda händelser som innebär att den enskilde behöver påkalla hjälp vid utevistelse i avgränsat närområdet eller på en specifik plats. Beviljas inte till personer med kognitiv svikt.

Insatsen syftar till att stärka den enskildes möjlighet att regelbundet och självständigt kunna vistas utanför bostaden.

Vad ingår?

- Mobilt trygghetslarm lämnas till den enskilde av larmföretaget
- Vid larm besvaras samtalet av larmcentralen som kontaktar hemvården och därefter kommer personal för att hjälpa kunden vid utevistelse.

Pedagogiskt stöd

Beviljas personer som har psykisk eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och är mellan 18-65 år. Stödet bedöms individuellt och utformas så att det bidrar till att frigöra och stärka den enskildes egna resurser. Kundens delaktighet och aktivitet är en förutsättning för att bli beviljad pedagogiskt stöd.

I undantagsfall kan insatsen beviljas även om behovet uppstår innan 18 år fyllda. Dessa ärenden beslutas i samråd med utförarna

Vad kan ingå?

Stöd med:

- att skapa struktur i vardagen
- social kontakt
- personlig hygien
- matlagning
- tvätt, städ och inköp
- aktiviteter och friskvård
- sjukvårds- och tandläkarbesök
- hämtning av medicin
- kontakt med myndigheter, företrädare och anhöriga
- vardagsekonomi

Beslut om pedagogiskt stöd kan verkställas antingen i den egna kommunen eller vid boende på internat.

Anhörigstöd

Dygnsavlösning

Dygnsavlösning beviljas personer som är i behov av stora stadigvarande tillsyns- och omvårdnadsinsatser samtidigt som anhörig är i behov av kontinuerlig avlastning för att få tid för längre vila och återhämtning. Insatsen syftar till att öka den enskildes möjlighet att bo kvar längre i ordinärt boende.

Tiden på avlastningsplats får aldrig överstiga tiden i ordinärt boende och får därmed inte överstiga två veckor per månad.

Vad ingår?

- Dygnsavlösning på avsedd plats utanför hemmet.

Avlösning i hemmet

Avlösning i hemmet beviljas personer i ordinärt boende som inte kan lämnas ensamma, där anhörig som lever ihop med och/eller stöttar kunden behöver avlastas för att få möjlighet till egen tid. Undantag kan göras i akuta situationer om möjligt.

Avlösning beviljas bara när behovet inte kan tillgodoses genom punktinsatser av hemtjänst.

Avlösning ges vid enstaka tillfälle, vid flera planerade angivna tillfällen eller kontinuerligt. Behovet ska aviseras fem dagar innan. Önskemål om avlösning med kortare varsel kan endast erbjudas i mån av personal tillgång. Insatsen erbjuds vardagar mellan 07.00 och 19.00. Insatsen beviljas max 4 timmar per vecka. Vid avlösning i hemmet avseende "barnärenden" kan det ske även nattetid, i dessa fall beaktas föräldraansvaret.

Vad ingår?

- Hjälp med det som anhörig normalt stöttar kunden med gällande personlig omvårdnad, måltider, daglig service och social samvaro som till exempel promenader. Hushållssysslor i övrigt utförs inte.

Dagverksamhet

Dagverksamhet beviljas personer med kognitiv svikt som bor i ordinärt boende. Man kan besöka en dagverksamhet om man har behov av att komma hemifrån regelbundet. Syftet med dagverksamhet är att ge sysselsättning och social gemenskap samtidigt som anhöriga får avlastning i hemmet. Genom att erbjudas social gemenskap undviks isolering och kunden ges möjlighet att bo kvar längre i ordinärt boende. Dagverksamhet erbjuds på vardagar.

Brukare som vistas på korttidsplats i väntan på särskilt boende har inte rätt till dagverksamhet. Så inte heller personer som bor på särskilt boende.

Vad ingår?

- Omvårdnad och stöd för personer med kognitiv svikt.

Boende

Korttidsboende

Korttidsvistelse beviljas under kortare period för att ge stöd och omsorg åt personer som är i behov av omvårdnad dygnet runt. Insatsen beviljas först när hemtjänstinsatser bedöms vara otillräckliga.

Det kan t.ex. handla om palliativ vård då kunden av olika anledningar inte kan vara hemma, efter sjukhusvistelse då kunden inte kan återvända hem, vid extrem oro och förvirring eller om bostadsanpassning behöver göras i den enskildes hem och kunden av olika anledningar inte kan vara hemma med tillfälliga anpassningslösningar under tiden bostadsanpassningen utförs. Möjligheterna till kvarvarande eller återgång till ordinarie bostad ska vara uttömda. Målet ska dock om möjligt vara en återgång till ordinarie bostad. Korttidsvistelse kan även vara aktuellt om omvårdnadsinsatserna är så pass omfattande att omvårdnad i ordinärt boende har en merkostnad som inte är oväsentlig för kommunen i relation till korttidsvistelse.

Behov av korttidsplats föreligger inte om den enskildes behov kan tillgodoses genom hjälpmedel och enklare anpassning av bostad, hemtjänst i ordinärt boende, anhörigstöd i form av dagverksamhet eller avlösning i hemmet eller rehabiliterande åtgärder i ordinärt boende.

Vad ingår?

- Omvårdnad och övrigt stöd dygnet runt, inkl. vardagliga aktiviteter.

Dagverksamhet beviljas inte till personer som har beslut om korttidsboende.

Vårdboende

Vårdboende beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning har omfattande behov av tillsyn och omvårdnad dygnet runt. Där erbjuds vård och omsorg dygnet runt utifrån individuella behov. Vårdboende beviljas först när hemtjänstinsatser bedöms vara otillräckliga, det vill säga när livsföring och trygghet inte längre kan tillförsäkras kunden i det ordinära boendet. Vid bedömning ska trygghetsaspekten vägas in. Hänsyn ska också tas till hög ålder, men enbart hög ålder är inte tillräcklig grund för rätt till vårdboende.

Vad ingår?

- Omvårdnad och övrigt stöd dygnet runt, inkl. vardagliga aktiviteter.
Dagverksamhet beviljas inte till personer som har beslut om vårdboende.

Om den enskilde får bifallsbeslut till att flytta in i vårdboende har hen möjlighet att lämna önskemål avseende val av boende. Om önskemålet inte stämmer överens med vårdboendet som erbjuds har den enskilde efter inflyttning till erbjudet vårdboende möjligheten att ställa sig i byteskö. Det är dock viktigt att informera den enskilde om att det kan dröja innan en lägenhet blir tillgänglig på det önskade boendet och att det praktiskt innebär att den enskilde måste flytta två gånger. Vistas den enskilde på korttidsboende i väntan på vårdboende har kunden inte möjlighet att tacka nej till erbjuden plats. Detta beror på att antal korttidsplatser är begränsade och inte är ämnade för långvarigt boende.

När kunden blir erbjuden en plats så har man två arbetsdagar på sig att tacka ja eller nej. Inflyttning ska ske snarast, vilket innebär max tre dagar. Vid särskilda skäl har biståndshandläggare möjlighet att godkänna extra dagar.

Bostadssociala insatser

Hanteras i separata riktlinjer och rutiner.

Insatser som ligger utanför vård- och omsorgsnämndens ansvar

Vedeldning

Utförs inte av hemtjänst. I de fall den enskilde saknar annat uppvärmningsalternativ kan hemvården vara behjälplig med införskaffande av element.

Hjälp med husdjur

Utförs inte av hemvården.

Post- och bankärenden

Utförs inte av hemvården. Anhöriga eller god man ombesörjer stöd som rör ekonomi

Trädgårdsskötsel

Utförs inte av hemvården.

Snöröjning

Utförs inte av hemvården. Hemvården sopar endast framför dörren och tar möjligen bort snö som hindrar att de ska kunna ta sig in till brukaren.